

ชีวิตคู่สมรส ชาวต่างชาติ ในจังหวัดสุรินทร์

Life of Foreign Couples in
Surin Province

อิทธิวัตร ศรีสมบัติ และ พนา จินดาศรี¹

Ittiwat Srisombat Phana Jindasri

¹ อาจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

**ชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ
ในจังหวัดสุรินทร์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นอยู่ของชีวิต คู่สมรสชาวต่างชาติในจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ก่อนการแต่งงาน และ การใช้ชีวิตหลังการแต่งงาน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความคิดเห็นของ คนในชุมชนที่มีต่อชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) คู่สมรสชาวต่างชาติ และ 2) บุคคลอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรส ชาวต่างชาติ หรือมีบทบาทสำคัญในชุมชน ทำการศึกษาในระยะ เวลาต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความเชื่อถือได้

ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่การวิจัยมีคู่สมรสชาวต่างชาติ จำนวน 132 คู่ โดยเป็นชาวเยอรมันมากที่สุด รองลงมาคืออังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ คู่สมรสชาวต่างชาติตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่วิจัย จำนวน 4 คู่ และมีคู่สมรสที่เป็นชาวต่างชาติเสียชีวิตในพื้นที่วิจัย แล้วจำนวน 2 คน ผู้หญิงชาวสุรินทร์รู้จักกับชายต่างชาติใน 4 ลักษณะ คือ การไปทำงานนวดตามชายหาด การทำงานขับ บาร์ ร้านอาหาร การแนะนำให้รู้จักโดยญาติพี่น้อง และการสื่อสารอินเทอร์เน็ต เมื่อ แต่งงานแล้วส่วนใหญ่หญิงชาวสุรินทร์อยู่กับสามีที่ต่างประเทศ และกลับมาเยี่ยมบ้านเป็นครั้งคราว ผลการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของ คู่สมรสชาวต่างชาติคือ ด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนเป็นห่วงเรื่อง ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว แต่ให้การยอมรับคู่สมรสชาว ต่างชาติ และแสดงความคิดเห็นว่าเป็นช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คนทั่วโลกได้รู้จักมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ :

ชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ

Abstract

The present research aimed to study a living of foreign couples in Surin province both before marrying and after marrying. Furthermore, the research also studied ideas of people on a living of foreign couple in a community basing on a qualitative research methodology. There were 2 groups of informants in the study: 1) foreign couples, and 2) others who have a relationship with foreign couples or have an important role in a community. Data were collected by a participation of activities, interview, observation, and picturing from various informants covering all part of the studying area. The research also conducted in a different time in order to get credible information.

The study found that the studying area consists of 132 foreign couples (German is at the highest number follows by English and American) where 4 couples are living in the area. However, 2 persons from 2 couples died. The study also revealed that Surin women get to know a foreigner from 4 ways: working as a massager at a beach; working in bars, pubs, or restaurants; introducing by councils; and using the internet. Mostly, Surin women live with their husbands in a foreign country and return home sometimes. The significant result of a trans-national marriage is on economic status. People in a community worry about a family's strength; however, foreign couples are accepted by villagers. Villagers also said that this is one way to promote the Thai culture to the world.

ความสำคัญของปัญหา

ผู้หญิงไทยที่แต่งงานและมีครอบครัวกับชาวต่างประเทศ หรือเมียฝรั่ง ได้รับความสนใจจากประชาชนคนทั่วไปที่พบเห็น นักวิชาการ นักการเมือง ผู้บริหาร นักมนุษยวิทยา มีการกล่าวถึง “เมียฝรั่ง” ในแง่มุมด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือด้านอื่นๆ อีกเป็นอย่างมากจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตนั้น “เมียฝรั่ง” เป็นการกล่าวถึงผู้หญิงไทยที่เป็น “เมียเช่า” หรือ เป็น “โสเภณี” ของกลุ่มทหาร จี.ไอ.อเมริกัน (นิชกมล

วานิชชัง. 2550) ที่เข้ามาอยู่ในสังคมไทย ช่วง พ.ศ.2503-2518 (พัชรินทร์ ลาภานันท์ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และเยาวลักษณ์ อภิชาติวิมล. 2550) สังคมไทยในช่วงดังกล่าวเกิดความรู้สึกสับสนไม่ได้ รังเกียจ ดูหมิ่นเหยียดหยาม เนื่องจากวัฒนธรรมของประเทศไทย กำหนดบทบาทของสตรี เป็นผู้อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของเศรษฐกิจแล้ว ผู้หญิงไทยที่ทำงานดังกล่าว ได้รับค่าตอบแทนที่ค่อนข้างสูง (ณิชนมล วานิชชัง. 2550; ศิริรัตน์ แอดสกุล. 2548)

ในช่วงที่เป็นยุคของโลกไร้พรมแดน สังคมไทยได้รับอิทธิพลจากโลกอินเทอร์เน็ต การคมนาคม การติดต่อระหว่างประเทศ และภายในประเทศมีความสะดวกมากขึ้น ทำให้ผู้คนประเทศต่างๆ ติดต่อกันได้ง่าย การเดินทางระหว่างประเทศมีจำนวนมากขึ้น ทั้งโดยการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อประกอบธุรกิจ หรือเพื่อปฏิบัติงาน โดยประเทศไทยเป็นเป้าหมายหนึ่งในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมีเยี่ยมเยียนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในแถบประเทศยุโรป อเมริกา ทั้งนี้การเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ทำให้คนชาติอื่นๆ ได้รู้จักประเทศไทย และส่วนหนึ่งได้รู้จักกับผู้หญิงไทย ซึ่งปฏิบัติงานด้วย หรือเข้ารับบริการต่างๆ เช่น บริการนวดแผนโบราณตามชายหาด ตามร้านอาหารไทย หรือตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยการรู้จักกันได้พูดคุยกันมากขึ้น ทำให้บางคู่มีความสนิทสนม และอยู่กินกันในลักษณะของครอบครัว

ปรากฏการณ์ที่ผู้หญิงไทยแต่งงานกับชาวต่างประเทศ เพิ่มจำนวนมากขึ้นในระยะหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีมากกว่าภาคอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ศิริรัตน์ แอดสกุล. 2548) ได้ทำการสำรวจเมื่อปี 2547 และพบว่าจังหวัดที่มีผู้หญิงไทยแต่งงานกับชาวต่างประเทศมากที่สุด 10 อันดับแรกได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดเลย ทั้งนี้การแต่งงานกับชาวต่างประเทศดังกล่าว เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและทางลบ โดยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ผลักดันให้สตรีอีสานตัดสินใจแต่งงานกับชาวต่างประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยเครือข่ายหญิงไทยในยุโรป พบว่ามีคนไทยติดต่อขอความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ ทั้งในด้านภาษาที่มีการขอให้ส่งอาสาสมัครไปช่วยเหลือที่สถานitäรวจ โรงพยาบาล หรือที่ศาล หรือประสบปัญหาการมีคู่ มีการทะเลาะวิวาท ถูกไล่ออกจากบ้าน (ณิชนมล วานิชชัง. 2550)

จังหวัดสุรินทร์ มีผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างประเทศอยู่ในลำดับที่ 8 ของประเทศ โดยมีจำนวนประมาณ 985 คู่ และกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ และจากข้อมูลของ

จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ชาวต่างประเทศที่แต่งงานกับผู้หญิงไทยนั้นมีหลากหลายประเทศ ทั้งในส่วนที่เป็นแถบยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่น หรือประเทศใกล้เคียง เช่น ลาว กัมพูชา

ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เกิดการเปลี่ยนแปลงของบ้านเรือน ชาวบ้าน จากเดิมเป็นบ้านไม้หลังเล็กๆ เปลี่ยนเป็นบ้านรูปทรงทันสมัย สร้างด้วยซีเมนต์ ทั้งหลังขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีป้ายที่ปัก (ที่ปักชั่วคราว: รีลอร์ท) ติดประชาสัมพันธ์ไว้ บ้านหลังใหญ่ๆ สีฉลวยงามเหล่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านของ หญิงชาวสุรินทร์ที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติ ปลุกไว้ให้พ่อกับแม่ หรือครอบครัว หรือบาง หลังก็จะมาอยู่เอง โดยในระยะหลังมีหญิงชาวสุรินทร์ มีสามีเป็นชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความเป็นมากระบวนการที่ผู้หญิงชาวสุรินทร์ ติดต่อกับ ชาวต่างชาติ จนได้แต่งงานกัน หลังจากแต่งงาน มีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร และความ คิดเห็นของบุคคลในชุมชนที่มีต่อคู่สมรสชาวต่างชาติ เหล่านั้นเป็นอย่างไร ผลที่ได้ จากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงสภาพของการแต่งงานกับชาวต่างประเทศ สภาพ ความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันจะเป็นประโยชน์ต่อ การกำหนดนโยบาย แนวทางปฏิบัติของผู้บริหารในระดับต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ เข้มแข็งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ ในจังหวัดสุรินทร์ โดยแบ่งกรอบการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. เพื่อศึกษาความเป็นอยู่ของชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ ในจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ ก่อนการแต่งงาน และการใช้ชีวิตหลังการแต่งงาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนที่มีต่อชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างประเทศ และชายชาวต่างชาติที่สมรสกับ ผู้หญิงจังหวัดสุรินทร์ และ 2) บุคคลอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสชาวต่างประเทศ หรือมีบทบาทสำคัญในชุมชน ประกอบด้วย 2.1) บุคคลที่เป็นญาติของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ 2.2) กลุ่มผู้นำชุมชนด้านการเมือง เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน 2.3) กลุ่มผู้นำทางด้านการศึกษา ศาสนา และสาธารณสุข เช่น ครู ผู้บริหาร พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่อนามัยประจำตำบล และ 2.4) คนในชุมชนทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญคือ ผู้วิจัย โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังใช้เครื่องมืออื่นๆ เพื่อบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการตรวจสอบ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง

ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาวิจัย โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในระยะเวลาต่างๆ ดำเนินการสัมภาษณ์ สังเกต บันทึกภาพ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย ครอบคลุมพื้นที่ของชุมชนที่ศึกษา และศึกษาในระยะเวลาต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความเชื่อถือได้ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายและนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ 2 ข้อ ผู้วิจัยได้เข้าสนามเพื่อรวบรวมตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1.ความเป็นอยู่ของชีวิตคู่สมรสชาวต่างชาติ

1.1 การรู้จักกันของหญิงจังหวัดสุรินทร์และชายต่างชาติ ประชาชนในตำบลศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน ภายหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว ได้ชักชวนกันไปทำงานก่อสร้างที่เกาะช้าง เกาะเสม็ด โดยเป็นแรงงานในการรับจ้างก่อสร้างทั้งชายและหญิงได้เห็นภาพการประกอบอาชีพหมอนวดตามชายหาด จึงสนใจและบางส่วนได้ปรับเปลี่ยนการทำงานมาให้บริการนวดตัว หรือค้าขายตามชายหาดซึ่งทำให้มีโอกาสพบปะพูดคุย กับผู้ชายชาวต่างประเทศ และเป็นจุดเริ่มต้นของการแต่งงานกับชาวต่างประเทศ จากนั้นก็มีการรู้จักและได้เลือกที่จะแต่งงานกับชาวต่างชาติ โดยสรุปมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของหมู่บ้านโคกสนวน ซึ่งไปทำงานนวดอยู่ที่เกาะต่างๆ กลุ่มที่สอง เป็น กลุ่มที่ไปทำงานอยู่ตามผับ บาร์ ร้านอาหาร ในแถบที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น พัทยา ภูเก็ต กลุ่มที่สาม คือ กลุ่มที่ได้รับการแนะนำให้รู้จักกันโดยญาติของทั้งสองฝ่าย และกลุ่มที่สี่ คือ กลุ่มที่ติดต่อทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอินเทอร์เน็ต (ประมุข แสงงาม.สัมภาษณ์) กลุ่มที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ได้แก่ กลุ่มที่สองซึ่งคนในชุมชน ไปเข้าทำงานในลักษณะดังกล่าวมากขึ้น และแนวโน้มของความเจริญก้าวหน้าทางการคมนาคมขนส่งทำให้ชาวต่างชาติสามารถเดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทยได้มากขึ้น

ความประทับใจที่ผู้ชายชาวต่างชาติมีต่อผู้หญิงไทย คือ ลักษณะหน้าตา ผิวพรรณ

การดูแลเอาใจใส่ ความใจเย็น

ความประทับใจที่ผู้หญิงไทยมีต่อชายชาวต่างชาติ คือ ความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน ดูแลครอบครัว มุ่งมั่นทำงาน

1.2 การใช้ชีวิตของคู่สมรสชาวต่างชาติ การใช้ชีวิตของคู่สมรสชาวต่างชาติ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่อาศัยร่วมกันที่ต่างประเทศ ซึ่งเป็นคู่สมรสส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษา เนื่องจากฝ่ายชายต้องทำงานที่ประเทศของตน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่อาศัยร่วมกันอยู่ที่หมู่บ้านของฝ่ายหญิง ซึ่งในพื้นที่วิจัยมีคู่สมรสชาวต่างชาติอาศัยอยู่จำนวน 4 คู่ และในจำนวนนี้มีผู้ชายชาวต่างชาติเสียชีวิตแล้ว 2 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่เลือกตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่นอกพื้นที่วิจัย (นอกพื้นที่เดิม) เช่น ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา ชลบุรี ตราด เป็นกลุ่มที่ผู้ชายเกษียณและประกอบธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มที่แยกกันอยู่โดยฝ่ายชายจะทำงานที่ประเทศของตน และฝ่ายหญิงอยู่ที่ประเทศไทย ซึ่งฝ่ายชายจะกลับมาหาประมาณปีละ 1-2 ครั้ง ส่วนใหญ่ฝ่ายหญิงอาศัยทั้งในพื้นที่ และอยู่นอกพื้นที่วิจัย เช่น อยู่ที่ชลบุรี ตราด ภูเก็ต โดยมีประเด็นที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่ 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มที่ตัดสินใจใช้ชีวิตคู่ร่วมกันที่ต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะทำงานทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง โดยเฉพาะฝ่ายหญิงไทยที่ไปทำงานที่ต่างประเทศแสดงความคิดเห็นว่า แม้ว่าจะได้รับค่าตอบแทนที่สูง แต่ตนเองและสามีก็ต้องทำงานอย่างหนัก และต้องอดทนเป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานในประเทศไทย ส่วนกลุ่มที่มาตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ที่เมืองไทย ถ้าตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ต่างจังหวัด เช่น จังหวัดชลบุรี หรือหมู่บ้านเกาะที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนคู่สมรสชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านของฝ่ายหญิง ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการได้รับเงินสวัสดิการจากประเทศ ของฝ่ายชาย ประมาณเดือนละ 50,000 บาท ต่อราย (ปราณี ตระกูลรัมย์, สัมภาษณ์; สงวน ยิ้มยวน, สัมภาษณ์)

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนมากที่สุดของคู่สมรสชาวต่างชาติ โดยเริ่มจากการนำเงินมาชำระหนี้สินที่มีอยู่ การไถ่ถอนที่นาจากที่จำนองไว้ หลังจากนั้นจึงสร้างบ้านเรือนที่มีขนาดใหญ่ ลักษณะทรงทันสมัย คนที่ยังไม่ได้สร้างบ้านใหม่ก็จะปรับปรุงบ้านหลังเดิมให้มีความมั่นคงแข็งแรงมากขึ้น เช่น การต่อเติมด้านล่างให้เป็นให้เป็นปูน มีห้องต่างๆ เป็นสัดส่วน การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น สุขภัณฑ์ห้องน้ำ เครื่องทำน้ำอุ่น เครื่องคอมพิวเตอร์ การติดตั้งอินเทอร์เน็ต ตู้เย็น โทรทัศน์ ไว้ในบ้าน คู่สมรสชาวต่างชาติที่อยู่ในพื้นที่วิจัย จะได้รับเงินจากสามีชาวต่างชาติ ที่อยู่ต่างประเทศ หรือพ่อแม่ที่มีลูกแต่งงานกับชาวต่างประเทศ จะได้รับเงิน

จากลูกของตนเองที่อยู่ต่างประเทศ ประมาณเดือนละ 15,000 – 20,000 บาท ต่อราย

2) ด้านสังคม คู่สมรสชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ภายในหมู่บ้านของฝ่ายหญิง จะสร้างบ้านที่มีรั้วรอบขอบชิด และอยู่เป็นครอบครัวเดียว ฝ่ายชายจะติดต่อสื่อสารกับคนอื่นๆ ผ่านทางด้านอินเทอร์เน็ต หรืออาจจะนัดหมาย เพื่อพบปะสังสรรค์กับคนประเทศเดียวกัน ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง การพูดคุย กับคนในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นการพูดคุยกับผู้นำหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน หรือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ทองสุข แสงล้ำ, สัมภาษณ์; ปรัชญา วังงาม, สัมภาษณ์) ส่วนฝ่ายหญิงยังคงติดต่อกับเพื่อนบ้าน หรือเครือญาติ เช่น เดิม เช่น การเดินไปเล่น พุดคุย ที่บ้านของญาติ พี่น้อง การร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ งานศพ การไปวัดในวันพระ หรือวันสำคัญ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างระบบสังคมและระบบวัฒนธรรมและการปรับตัวของบุคคล (สุเทพ สุนทรภักดิ์, 2540)

คู่สมรสชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ต่างชาติดังกล่าว หรือตั้งถิ่นฐานอยู่ต่างจังหวัดที่มาเยี่ยมบ้านเป็นประจำ (ประมาณปีละ 1 – 2 ครั้ง) จะติดต่อกับครอบครัวโดยตลอด โดยผ่านทางโทรศัพท์ หรือการโอนเงินให้ เมื่อกลับมาเยี่ยมบ้าน จะเรียกเครือญาติและผู้นำหมู่บ้าน เพื่อมาพูดคุย หรือรับประทานอาหารร่วมกัน (ปรัชญา วังงาม, สัมภาษณ์) บางคู่เหมารถเพื่อพาญาติๆ ไปเที่ยวภายในตัวเมือง หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้ลักษณะของคู่สมรสชาวต่างชาติดังกล่าวมักจะทำกิจกรรมในชุมชน เช่น การนำอาหารกลางวันไปเลี้ยงเด็กนักเรียนที่โรงเรียน หรือการทำบุญที่วัด

3) ด้านวัฒนธรรม ผู้ชายชาวต่างชาติที่แต่งงานกับผู้หญิงไทย ส่วนใหญ่ได้ศึกษาวัฒนธรรมประเพณี ภาษา อาหารของไทย มาบ้างแล้ว โดยในด้านการนับถือศาสนา นั้นส่วนใหญ่ ไม่เคร่งครัดกับศาสนาที่ตนนับถือ เมื่อมาอยู่ในประเทศไทย สามารถเข้าวัดไหว้พระ ฟังธรรม มีบางคนที่ทราบถึงประเพณีในการซื้อเทียนเพื่อถวายพระในช่วงเข้าพรรษา

ด้านภาษา ส่วนใหญ่แล้วใช้ภาษาของฝ่ายชายเพื่อการสื่อสารในครอบครัว ส่วนฝ่ายหญิงจะใช้ภาษาไทย ภาษาถิ่น (ภาษาอีสาน) เพื่อการสื่อสารกับชุมชน

ด้านการแต่งกาย การแต่งกายของคู่สมรสชาวต่างชาติในขณะที่อยู่ที่บ้านจะแต่งกายธรรมดา ไม่พิถีพิถันมากนัก เมื่อร่วมพิธีกับชุมชนจะแต่งกายตามโอกาส เช่น การ แต่งกายโดยใช้เสื้อใหม่เมื่อเข้าวัด การแต่งชุด ขาว – ดำ เมื่อไปงานศพ

ด้านอาหาร ส่วนใหญ่ฝ่ายหญิงเป็นผู้เตรียมอาหารให้ฝ่ายชาย โดยประเภทของอาหารจะเตรียมอาหารของชาวต่างชาติเป็นหลัก และมีอาหารไทยประกอบ โดยฝ่ายหญิงยังคงชื่นชอบการรับประทานอาหารของไทยอยู่เหมือนเดิม

ถึงแม้ว่าผู้หญิงไทยยังคงรักษาขนบ ธรรมเนียมประเพณีไทยอยู่เช่นเดิม แต่ก็ปรับตัวเพื่อให้เข้ากับการดำเนินชีวิตร่วมกับสามี และสามีชาวต่างชาติก็ปรับตัวเพื่อเข้าร่วมดำเนินชีวิตร่วมกับภรรยาคนไทย เช่น การร่วมทำนา การรับประทานอาหาร การใช้ภาษา การแต่งกาย ซึ่งเป็นการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (ประกายรัตน์ ภัททธิติ และกมลลา แสงสีทอง. 2545; สุเทพ สุนทรภาสักข. 2540)

2. ความคิดเห็นของคนในชุมชน

คนในชุมชนแสดงความคิดเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก และยอมรับว่าการได้แต่งงานกับชาวต่างชาติ ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นเป็นอย่างมาก สามารถสร้างฐานะ โดยสังเกตได้จากการสร้างบ้านใหญ่โต มีรถขับ สามารถปลดหนี้ที่มีอยู่ได้ สิ่งที่ชุมชนแสดงความเป็นห่วง คือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติทำให้มีฐานะดีขึ้นมาก อาจส่งผลให้เด็กวัยรุ่นมีความต้องการที่จะมีสามีเป็นชาวต่างชาติมากขึ้นเพื่อยกระดับฐานะของตนเอง และความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว โดยเกิดจากลักษณะของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติส่วนใหญ่ผ่านการแต่งงานกับคนไทยมาก่อนแล้ว จึงมีโอกาสมำให้วัยรุ่น ไม่มีคุณลักษณะของผู้หญิงไทยที่ว่า “รักนวลสงวนตัว” โดยคิดว่าถึงแม้จะล้มเหลวในชีวิตครอบครัวกับสามีคนไทย ก็สามารถที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่กับชาวต่างชาติได้

อย่างไรก็ตามการมีคู่สมรสชาวต่างชาติอยู่ในหมู่บ้าน ก็เป็นส่วนที่ทำให้ชุมชนเห็นแบบอย่างของการทำงาน การรักษาความสะอาด และมีส่วนร่วมกับการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่างๆ และเป็นโอกาสดีในการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของไทยให้ชาวโลกได้รู้จักเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาวิจัย พบว่า เมื่อมีการแต่งงานระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ ชาวต่างชาติมีโอกาสในการพาเพื่อน ญาติ พี่น้องของตนมาเที่ยวที่ประเทศไทย ซึ่งชาวต่างชาติเหล่านี้ส่วนใหญ่ชื่นชอบขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทย มีการบันทึกผ่านเครื่องบันทึกต่างๆ เพื่อนำกลับไปให้เพื่อนๆ ญาติพี่น้อง ที่อยู่ต่างประเทศดู ซึ่งถือว่าเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยให้แก่ชาวโลกได้รู้จักอีกทางหนึ่ง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมพิธีกรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ในชุมชน

2. จากการศึกษาวิจัย พบว่าการสื่อสาร ระหว่างคนไทยกับชาวต่างชาตินั้น ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ หรือผู้นำหมู่บ้าน ดังนั้นบุคคล

เหล่านี้ควรมีบทบาทในการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความร่วมมือกับชาวต่างชาติในการพัฒนา
ชุมชนด้านต่าง ๆ

อ้างอิง

- ชัยพล พลเยี่ยม. (2542). **วิถีชีวิตของหญิงชนบทอีสานที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ: ศึกษากรณีจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา เน้นสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณิชกมล วาณิชชัง. (2550). **การแต่งงานข้ามชาติของสตรีกับการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อครอบครัวและชุมชนในจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หนैया กายแก้ว. (2550). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเลือกคู่ครองเป็นชาวต่างชาติของหญิงไทยในจังหวัดหนึ่ง ประเทศไทย**. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองสุข แสงล้ำ. (สัมภาษณ์). 23 ธันวาคม พ.ศ.2551.
- ปรัชญา วังงาม. (สัมภาษณ์). 2 ธันวาคม พ.ศ.2551.
- ประกายรัตน์ ภัทรธิตี และกมลลา แสงสีทอง. (2545). **วงจรชีวิตครอบครัวและการสร้างครอบครัว: จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประมูล แสงงาม. (สัมภาษณ์). 16 มิถุนายน พ.ศ.2551.
- ปราณี ตระกูลรัมย์. (สัมภาษณ์). 23 ธันวาคม พ.ศ. 2551.
- พัชรินทร์ ลาภานันท์ ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และเยาวลักษณ์ อภิชาติวัลลภ. (2550). **การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม: การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้**. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2548). "การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของหญิงชนบทในเขตจังหวัดอุดรธานี" [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก www.polsci.chula.ac.th/sumonthip/journalsirirat.doc สืบค้น 3 เมษายน 2551.
- สงวน ยิ้มยวน. (สัมภาษณ์). 18 มิถุนายน พ.ศ.2551.